

Heerlen

Voorstel

gemeenteraad

Heerlen, 25 april 2023

Vergadering:
gemeenteraad Heerlen

Onderwerp
Nota Dierenwelzijn en uitvoeringsprogramma

Vergaderdatum:

Inleiding/aanleiding

Gemeenten hebben wettelijke taken ten aanzien van dierenwelzijn. Ook hebben werkzaamheden die we uitvoeren invloed op dierenwelzijn. De wet verplicht gemeenten om gevonden dieren op te vangen en ook om dieren op te vangen wanneer bijvoorbeeld politie of GGD iemand in detentie neemt of opneemt in ziekenhuis of inrichting. Regels vanuit de Wet natuurbescherming verbieden handelingen die in het wild levende dieren negatief beïnvloeden. De Wet Dieren verplicht ons uit te gaan van de intrinsieke waarde van het dier. Dit vergt een andere kijk en anders handelen ten aanzien van werkzaamheden die we uitvoeren, of mogelijk maken, die dierenwelzijn raken. Hiervoor hebben we deze Nota Dierenwelzijnsbeleid opgesteld.

Registratienummer:
BWV-23002445

Agendapunt:

Dieren horen bij de samenleving en verrijken het leven van veel mensen. Nederlanders geven steeds meer om dierenwelzijn blijkt uit een recente peiling van de Raad voor Dierenaangelegenheden. Als het aan hen ligt, moet de overheid er meer aan doen om dat te waarborgen. De groep diersoorten waar we ons druk om maken, wordt ook groter. Zo is de helft van de Nederlanders van mening dat er meer aandacht moet zijn voor het welzijn van insecten. Dierenwelzijn gaat daarom verder dan alleen huisdieren en landbouwdieren, biodiversiteit maakt hier nadrukkelijk ook onderdeel van uit. Daarom geeft deze nota ook richting aan nog op te stellen biodiversiteitsbeleid. Deze vervlechting komt ook voort uit de Wet Natuurbescherming, die inheemse dieren en hun leefomgeving beschermt.

Samen met diverse partners is bekeken hoe we onze verplichtingen goed kunnen invullen en wat zinvolle aanvullingen zijn voor het gemeentelijke dierenwelzijnsbeleid. Een belangrijke rol hierbij is weggelegd voor de stichting Dierenbescherming Limburg. Zij pakken de wettelijke taken van de gemeente namens ons op. Maar ook stichting Mendoo die dieren in gastgezinnen opvangt bij huiselijke geweldsituaties en natuurorganisaties die onze jeugd betrekken bij dierenwelzijn en biodiversiteit. Daarnaast is geput uit ervaringen van andere gemeenten in Nederland.

Om te komen tot de Nota Dierenwelzijn is organisatiebreed onderzocht waar ons werk dierenwelzijn raakt. Hieruit blijkt dat aandacht voor dieren en hun welzijn binnen de hele organisatie aandacht heeft. Van de opvang van dieren, positieve en negatieve kanten van dierenbezit in sociaal moeilijke situaties, handhaving, beheer en onderhoud groen, natuur en landschap, hondenuitlaatplaatsen, tot vergunningverlening, aanbesteding en inkoop en het organiseren van evenementen. Hierdoor is het werk echter versnipperd en ontbreekt overzicht. We zijn nagegaan of er hiaten zijn in onze werkwijze en of onze wettelijk verplichtingen goed ingevuld zijn.

De Nota Dierenwelzijn beschrijft kort en bondig de wettelijke kaders maar geeft vooral overzicht van de werkzaamheden die dierenwelzijn raken. Het geeft aan waar hiaten zitten en hoe we dit oplossen. Daarbij is een indeling gemaakt in "dieren in nood" en gezelschapsdieren, vooral hier liggen onze wettelijk taken. En verder hobby- en landbouwdieren en in het wild levende dieren. Deze laatste groep is sterk gekoppeld aan biodiversiteit en de verplichtingen vanuit de Wet Natuurbescherming. Een uitvoeringsagenda geeft aan welke taken we wanneer oppakken om ons dierenwelzijnsbeleid verder vorm te geven.

De Nota Dierenwelzijn regelt de wettelijke taken:

- Opvang en vervoer van gevonden dieren door de Dierenbescherming Limburg (DBL);
- Opvang en vervoer door DBL van dieren die opgevangen moeten worden na bestuursdwang;

Daarnaast regelen we via DBL:

- Opvang en vervoer van in het wild levende dieren;
- Vangen en steriliseren van zwervkatten via de TNR(C) methode;
- Opvang van dieren in huiselijke crisissituaties;

Voortkomend uit de Wet Dieren, conform de intrinsieke waarde van het dier en vanuit de zorgplicht van de Wet Natuurbescherming stelt de nota kaders:

- We vergoeden het afstandsbedrag die eigenaren aan het asiel moeten betalen wanneer men een dier afstaat als blijkt dat dit bedrag de crisissituatie in stand houdt;
- De hondenbelasting wordt afgebouwd;
- We stellen regels op voor ingebruikgeving van gemeentelijke gronden ten behoeve van paardenweides gericht op paardenwelzijn en landschappelijke inpassing;
- We sluiten aan bij keurmerk Diervriendelijke kinderboerderijen;
- We zijn terughoudend met de inzet van dieren bij gemeentelijke evenementen. Hiervoor hebben we regels opgesteld;
- We willen gemeentelijke agrarische percelen omzetten naar natuurinclusieve landbouw;
- We stellen biodiversiteitsbeleid op;
- We stellen de gedragscode Soortenbescherming voor gemeenten vast;
- We verhuren geen nieuwe viswateren;
- We communiceren het welzijnsbeleid actief en zetten in op preventie en bewustwording;
- We houden rekening met dierenwelzijn bij aanbesteding en inkopen;
- We betrekken de jeugd bij dierenwelzijn en biodiversiteit en stellen een projectenbudget burgerbetrokkenheid ter beschikking.

In de algemene raadsvergadering van 3 november 2021 hebben wij een nota voor dierenwelzijn toegezegd. Daarmee reageren wij niet alleen op de landelijke ontwikkeling en de wens vanuit de samenleving, maar ook op de actualiteit waarin de intrinsieke waarde van het dier, het belang van een duurzame leefomgeving en een grotere biodiversiteit aan de orde zijn. Deze Nota Dierenwelzijn geeft invulling aan deze toezegging.

Kader

Wet Dieren, Wet Natuurbescherming, Algemene wet bestuursrecht, Burgerlijk wetboek, Wet veiligheidsrisico's, Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, Wet op de publieke gezondheid, De Woningwet en het Bouwbesluit, Visserijwet.

Kernthema:

Groen

Bevoegdheid

Raad

Voorstel

1. De Nota Dierenwelzijn inclusief uitvoeringsagenda vast te stellen.
2. Het jaarlijkse budget hiervoor te verhogen met €47.000.

Argumenten**1.1 *Het geeft invulling aan onze wettelijke taken***

Het regelt de opvang en vervoer van gevonden dieren conform Art. 5:5 en 5:8 Burgerlijk Wetboek. Ook de opvang conform Art. 5:29 en 5:30 van de algemene wet bestuursrecht wordt geregeld. Dit gaat over opvang en vervoer van dieren na bestuursdwang bij een huisuitzetting, huiselijk geweld, detentie of risico's voor gezondheid. Daarnaast is het vervoer en de opvang geregeld van in het wild levende dieren dat conform advies van de Raad voor Dierenaangelegenheid een gemeentelijke taak is. Met het vaststellen van deze nota inclusief bijbehorend budget worden deze wettelijke plichten ingevuld. De uitvoering wordt contractueel geregeld met de Dierenbescherming Limburg.

1.2 *Het geeft richting aan onze taken die dierenwelzijn gerelateerd zijn*

De Wet Dieren gaat uit van de bescherming van de intrinsieke waarden van het dier, de Wet Natuurbescherming heeft een algemene zorgplicht ten aanzien van dieren en hun leefgebieden. Dit raakt veel disciplines binnen de gemeentelijke organisatie zoals groen, natuur en landschap, evenementen, sociaal-maatschappelijk werk, veiligheid en gezondheid. Overzicht en afstemming ontbraken tot nu. Deze nota brengt het werk samen, geeft de hiaten aan en beschrijft aanvullende ambities en acties die nodig zijn om dierenwelzijn beter te borgen. Het uitvoeringsprogramma geeft hieraan concrete invulling.

1.3 *Het heeft maatschappelijk draagvlak*

Nederlanders vinden dierenwelzijn steeds belangrijker, men verwacht meer acties hierin van overheden. Deze nota geeft invulling aan deze wens. De nota steekt in op preventie en bewustwording richting onze inwoners waarbij bijzondere aandacht is voor de jeugd.

De nota is op de relevante onderdelen opgesteld in samenwerking met onze samenwerkingspartners op het vlak van dierenwelzijn, natuur en landschap. De uitvoering pakken wij ook met hen op.

2.1 *Uitbreiding van taken en ambities vragen meer budget.*

De kosten van opvang en vervoer van verloren dieren, crisisopvang en in het wild levende dieren, onvoorziene kosten, TNR en afstandskosten zijn door Dierenbescherming Limburg geraamd op €122.000. Dit is €22.000 per jaar meer dan het beschikbare bedrag in 2023.

Het organiseren van werk- en activiteitendagen met basisscholen is op €20.000 geraamd. Voor de ondersteuning van participatieprojecten om het bewustzijn voor dierenwelzijn en biodiversiteit te vergroten is €5.000 geraamd. Beide kosten werden tot nu toe niet gemaakt.

Alle kosten samen bedragen €147.000. Dit is per jaar €47.000 meer dan het tot nu toe jaarlijks beschikbare bedrag.

Tegenargumenten en risico's

Niet van toepassing.

Kosten en dekking

De gemeente Heerlen doet al veel op het beleidsterrein van dierenwelzijn. De meeste kosten zijn verweven in bestaande programmabegrotingen en komen niet ten laste van deze nota. Aan sommige acties uit deze nota zijn geen kosten verbonden omdat het gaat om aanpassingen van werkprocessen of afspraken.

De begroting tot nu toe voorzagt in een deel van de wettelijke taken. Deze zijn opgenomen in een overeenkomst met DBL, aangevuld met een budget voor incidentele uitgaven voor vervoer en opvang. Hiervoor is jaarlijks €70.000 beschikbaar. Daarnaast is sinds 2023 een jaarlijks budget opgenomen voor uitvoering van TNR bij zwervkatten. Hiervoor is €30.000 beschikbaar.

Beschikbaar budget

2023	
Bijdrage DBL opvang zwervdieren vanuit basisovereenkomst en incidenteel vervoer en opvang buiten overeenkomst	€70.000
Zwervkatten TNR	€30.000
Totaal	€100.000

Vanaf 2024 is aanvullend jaarlijks €47.000 nodig. De nieuwe begroting, als resultaat van deze nota, voorziet in de opvang en vervoer van verloren dieren en in het wild levende dieren. Ook opvang van dieren in crisissituaties, afstandskosten en incidentele kosten zijn opgenomen. Daarmee zijn alle wettelijke taken gedekt inclusief de gewenste aanvullingen vanuit deze nota. Ook werkdagen of activiteitendagen met basisscholen en een projectenbudget voor burgerbetrokkenheid bij dierenwelzijn en biodiversiteit zijn opgenomen.

Benodigd budget

2024-2027	
Basisvergoeding DBL opvang zwerfdieren incl. vervoer en opvang crisissituaties vervoer en opvang in het wild levende dieren, onvoorziene kosten DBL, TNR en afstandskosten	€122.000
Werkdagen basisscholen en Projectenbudget burgerbetrokkenheid	€25.000
Totaal	€147.000

Onvoorziene kosten zijn geraamd en zijn afhankelijk van jaarlijkse gebeurtenissen. Het opvangen van dieren in een sociale crisissituatie en het financieren van het afstandsbedrag in noodsituaties is niet eerder gebeurd. Hierdoor is de omvang vooraf moeilijk te bepalen. Het maximaal aantal dieren is in beide gevallen daarom tot en met einde overeenkomst DBL (2027) begrenst op 20 dieren per jaar. Bij de evaluatie nemen we deze aantallen mee om hier meer inzicht in te krijgen.

Voor 2023 volstaat het oorspronkelijke budget. Voor de begroting van 2024 en verder is een extra budget nodig van € 47.000. Dit nemen we mee in het begrotingsproces van de begroting 2024.

Communicatie

De Nota Dierenwelzijn zet in op communicatie en bewustwording. Voor dierenwelzijn en biodiversiteit worden websites ingericht. Dit pakken we op met de Dierenbescherming Limburg. Ook informeren we onze samenwerkingspartners in het sociale domein en bij handhaving waar men terecht kan voor hulp bij dier gerelateerde vragen. Tot slot betrekken we de jeugd bij dierenwelzijn en biodiversiteit via werkdagen en activiteiten en willen we participatieprojecten honoreren die bijdragen aan (het vergroten van het bewustzijn rond) dierenwelzijn en biodiversiteit. Dit pakken we op met partners als Natuurmonumenten en steunpunt Landschapsbeheer Limburg.

Evaluatie

Jaarlijks evalueren we getalsmatig, procesmatig en financieel met DBL en stichting Mendoo. Ook evalueren we met partners op het vlak van bewustwording om te zien hoeveel leerlingen we jaarlijks betrekken en welke participatieve projecten uitgevoerd worden. Begin 2025 evalueren we of alle onderwerpen uit het actieprogramma zijn opgepakt. We maken inzichtelijk welke projecten aanvullend opgepakt zijn en brengen eventuele nieuwe thema's in beeld. Wanneer een actie niet is uitgevoerd rapporteren we waarom en indien mogelijk geven we aan wanneer dit alsnog gebeurt. Hierover informeren we de raad.

Planning, procedure en uitvoering

Veel werkzaamheden in de nota behoren tot regulier werk en zijn opgenomen in reguliere werkprocessen. Na vaststelling van de nota worden de acties uitgevoerd conform het uitvoeringsprogramma. Jaarlijks evalueren we of de planning behaald is of om deze aan te scherpen. De activiteiten en werkzaamheden zijn over de hele organisatie verdeeld. De coördinatie ligt echter bij domein ruimte, team beleid. In 2027 vindt de eindevaluatie plaats en wordt een geactualiseerde nota opgesteld. Dit proces loopt samen met de actualisatie van de overeenkomst met de Dierenbescherming Limburg.

Bijlagen

Nota Dierenwelzijn

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de wnd. secretaris,
drs. D. Huurdeman

De burgemeester,
drs. R. Wever

Dit raadsvoorstel is digitaal ondertekend en daarom staan er geen handtekeningen onder.

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 25 april 2023
registratienummer BWV-23002445;

gezien het advies van de raadscommissie ;

besluit:

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Wever